

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi investointivarausrain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että investointivarausrain lakiin tehty, vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa voimassa olevat väliaikaiset muutokset säädetään tulevaisuuteen pysyvästi vuodesta 1990 alkaen. Esitykseen sisältyvät ehdotukset koskevat investointivarausrain määrän alentamista ja vähimmäisrajaa, investointivähennyksestä luopumista sekä investointitalletuksen verovapauden poistamista. Varausten käyttökohteita samoin kuin varausten käyttöä koskevia rajoituksia tarkistettaisiin.

Investointivarausrain käyttöön liittyviä menetelytapoja ehdotetaan yksinkertaistettaviksi ja varausten käytön laiminlyömisestä aiheutuvia seuraamuksia ehdotetaan tiukennettaviksi. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi muussa lainsäädännössä tapahtuneista muutoksista aiheutuvia tarkistuksia ja eräitä teknisluonteisia tarkistuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1990 alusta ja sovellettavaksi vuodelta 1990 toimitettavasta verotuksesta alkaen.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Pysyvästi voimassa oleva investointivarausrain laki (1094/78) tuli voimaan vuoden 1979 alussa. Lain tarkoituksena on antaa valtioneuvoston käyttöön keinoja, joiden avulla se voisi pyrkiä vaikuttamaan yritysten investointipäätöksiin siten, että investoinnit ajoittuisivat suhdannepoliittisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Investointivarausrain pysyvästi voimassa olevien säännösten mukaan verovelvollinen voi tehdä kirjanpidossaan investointivarausrain, jonka suuruus on enintään 50 prosenttia tilikauden voitosta ja joka vähennetään veronalaisesta tulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa. Verovelvollisen, joka on tehnyt investointivarausrain, on talletettava Suomen Pankkiin sulkutilille vähintään 50 prosenttia varauk-

sen määrästä. Investointivarausrain käytetään kattamalla niillä laissa määritellyillä menoilla, lähinnä kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoilla, joita ei enää saa vähentää verotuksessa siltä osin kuin ne on katettu investointivarausrain kassalla.

Valtioneuvosto voi sallia tehtäväksi 50 prosenttia suuremmankin investointivarausrain, kuitenkin enintään 80 prosenttia tilikauden voitosta. Toisaalta investointivarausrain voidaan pääsääntöisesti käyttää vain valtioneuvoston määräämän käyttöajanjakson aikana. Valtioneuvosto voi antaa joko käyttöluvan tai käyttövelvoitteen. Investointivarausrain käyttö oikeuttaa yleensä verovelvollisen tekemään 3 prosentin suuruisen ylimääräisen investointivähennyksen. Valtioneuvosto voi korottaa tämän vähennyksen suuruuden enintään 10 prosenttiin.

2. Esityksen tavoitteet ja asian valmistelu

Hallitusohjelman mukainen kokonaisverouudistuksen toteuttaminen aloitettiin vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä. Tällöin annettiin eduskunnalle muun muassa hallituksen esitys laiksi investointivarauslain muuttamisesta (hall.es. 113/1988 vp.). Esitykseen sisältyvä lakiehdotus kuitenkin raukesi kolmannessa käsittelyssä. Valtiovarainvaliokunta ehdotti lakiehdotuksen hyväksymistä yksivuotiseksi verolaiksi muutettuna (valtiovarainvaliok. miet. 85 a). Eduskunta hyväksyi lain investointivarauslain väliaikaisesta muuttamisesta (1253/88), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989 ja jota sovelletaan vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

Kokonaisverouudistuksen yhteydessä annettuun hallituksen esitykseen sisältyvät säännökset pohjautuivat kesällä 1980 valtiovarainministeriössä käynnistetyn suhdannepoliittisen lainsäädännön kehittämisprojektin yhteydessä tehtyihin selvityksiin ja ehdotuksiin sekä verotuksen suhdannepoliittisia vaikutuksia selvittäneen työryhmän muistioon (työryhmämuistio 1983: VM 33). Esitystä laadittaessa otettiin huomioon myös kokonaisverouudistukselle hallitusohjelmassa asetettu tavoite eri tulolajien yhtäläisestä verottamisesta pyrkimällä vähentämään investointivarausten yleisen verotuksen saanutta luonnetta. Pyrkimyksenä oli myös järjestelmän ja erityisesti eräiden siihen liittyvien menettelyjen yksinkertaistaminen.

3. Ehdotetut muutokset

Esitykseen sisältyvät muutosehdotukset ovat samansisältöiset kuin ne muutosehdotukset, jotka sisältyivät hallituksen esitykseen n:o 113.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset koskevat investointivarausten määrän alentamista ja vähimmäisrajaa, investointivähennyksestä luopumista sekä investointitalletuksen verovapauden poistamista. Varausten käyttökohteita samoin kuin varausten käyttöä koskevia rajoituksia tarkistettaisiin. Investointivarausten käyttöön liittyviä menettelytapoja ehdotetaan yksinkertaistettaviksi ja varausten käytön laiminlyömisestä aiheutuvia seuraamuksia ehdotetaan tiukennettaviksi. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi muussa lainsäädännössä tapahtuneista muutoksista aiheutuvia tarkistuksia ja eräitä

teknisluonteisia tarkistuksia. Näitä muutosehdotuksia on laajemmin selostettu hallituksen esityksen n:o 113 yleisperusteluissa.

Lisäksi esitykseen sisältyy valtiovarainvaliokunnan lain voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen tekemä lisäys. Vuoden alusta voimaan tulleen väliaikaisen lain mukaan investointivarausta ei saa enää käyttää eräisiin kohteisiin, joihin aikaisemman lain mukaan oli mahdollista käyttää varausta. Verohallitus on ennen vuotta 1989 antanut talletuksen nostolupia näihin tarkoituksiin, ja verovelvollisen tarkoituksena on saattanut olla käyttää varaus vasta myöhemmin nykyisen käyttöajanjakson aikana. Tämän vuoksi valtiovarainvaliokunta lisäsi lakiin voimaantulosäännöksen, jonka mukaan ne varaukset, joita tammikuun 1 päivän 1989 jälkeen käytetään verohallituksen ennen tätä ajankohtaa myöntämän investointitalletuksen nostoluvan perusteella aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti, katsotaan käytetyiksi uusien säännösten edellyttämällä tavalla.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Investointivarausjärjestelmä on luonteeltaan tuloksentasauskeino. Veroetuudet syntyvät siten, että investointivarausten saa vähentää verotuksessa. Varauksella käytettäviä menoja ei saa enää vähentää verotuksessa, joten järjestelmä itse asiassa muodostaa etukäteispoistojärjestelmän. Tuloksentasaus- ja jaksottamissäännöstenä investointivarausjärjestelmä ei johda lopulliseen veronhuojennukseen, joskin veronmaksun lykkääntyminen tuo verovelvolliselle korkoedun. Lopullista veronhuojennusta merkinneet investointitalletukselle maksettavan koron verovapaus ja investointitalletuksen verovapaus varallisuusverotuksessa eivät ole voimassa vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa. Myös verotusta lievästi kiristävää harkintaverotusta koskevaa muutosta sovelletaan vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa. Investointivähennyksen, joka on veroetus, saisi tehdä vielä vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa.

Investointivarausten määrä vuoden 1988 lopussa oli lähes 13 miljardia markkaa. Investointitalletusten määrä samana ajankohtana oli runsas 6,4 miljardia markkaa. Tallettajien

määrä oli 13 338, joilla oli yhteensä 22 886 investointitalletusta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on saat-
taa investointivarauskilpiin tehty väliaikaiset
muutokset voimaan pysyvinä siten, että lain
tarjoamien tuloksentasausjärjestelmien hyväk-

sikäyttö tulisi verovelvollisille aikaisempaa
joustavammaksi sekä siten, että järjestelmän
suhdannesääntelyominaisuudet tehostuisivat.
Nämä tavoitteet saattavat lisätä varausjärjes-
telmän hyväksikäyttöä ja siten myös lisätä
taloudellisia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Perustelut koskevat ehdotettuja muutoksia
verrattuna pysyvästi voimassa olevaan lakiin.

2 §. Pysyvästi voimassa olevan lain säännök-
sen mukaan investointivarausten saa tehdä
liiketoimintaa harjoittava verovelvollinen. Lain
soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi si-
ten, että myös ammatinharjoittajat voisivat
tehdä investointivarausten tietyllä edellytyksel-
lä. Investointivarausten saisi ehdotetun uuden
sanamuodon mukaan tehdä elinkeinotulon ver-
rottamisesta annetussa laissa (360/68) tarkoi-
tettua elinkeinotoimintaa harjoittava verovel-
vollinen, joka pitää suoriteperusteen mukaista
kahdenkertaista kirjanpitoa.

3 §. Pykälän 1 momenttiin sisältyvä, inves-
tointivarausten määrää koskeva säännös ehdo-
tetaan muutettavaksi siten, että varauksen
määrä olisi enintään 20 prosenttia verovelvollis-
sen tilikauden voitosta ennen varauksen teke-
mistä ja välittömien verojen vähentämistä.
Valtioneuvostolla ei olisi enää oikeutta päättää
tätä suuremmasta investointivarauksesta. Va-
rausta ei saisi tehdä 30 000 markkaa pienempä-
nä. Varauksen tekeminen olisi siten mahdollis-
ta vain, jos verovelvollisen voitto ennen va-
rausta ja välittömiä veroja on vähintään
150 000 markkaa.

Pykälän 2 momentin mukaan verovelvollisel-
la ei olisi oikeutta tehdä investointivarausta
siltä tilikaudelta, jonka aikana hän on käyttä-
nyt investointivarausta tai nostanut investointi-
talletuksen. Pykälän 2 momentista ehdotetaan
poistettavaksi säännös, jossa säädetään mah-
dollisuudesta tehdä investointivaraus myös sil-
tä tilikaudelta, jona investointivarausta on
käytetty yksinomaan kotimaassa tapahtuvasta
tutkimus- ja tuotekehittelytoiminnasta aiheutu-
viin menoihin. Samoin ehdotetaan kumotta-
vaksi säännös valtioneuvoston oikeudesta päät-

tää mahdollisuudesta tehdä investointivaraus
myös siltä tilikaudelta, jona varausta on käy-
tetty.

5 §. Pykälän 1 momentin mukaan investoin-
titalletuksen suuruus on vähintään 50 prosent-
tia investointivarausten määrästä. Säännös eh-
dotetaan täsmennettäväksi siten, että investoin-
titalletuksen määrä olisi aina 50 prosenttia
investointivarausten määrästä.

Pykälän 2 momentin mukaan investointital-
letus on tehtävä viimeistään kuuden kuukau-
den kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jon-
ka voitosta investointivaraus on tehty. Momen-
tin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi si-
ten, että investointitalletus on tehtävä kuuden
kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.
Täten varmistettaisiin muun muassa se, etteivät
verovelvolliset jo tilikauden aikana tee inves-
tointitalletusta, jonka tekemismahdollisuus ja
suuruus kuitenkin määritellään vasta tilinpää-
töksen yhteydessä.

Pykälän 3 momentissa oleva säännös siitä,
että verovelvollinen voi määrääjäksi tehdä 1
momentissa säädettyä suuremman investointi-
talletuksen ja tämän perusteella valtioneuvos-
ton luvalla voi tehdä verotuksessa ylimääräisen
vähennyksen, ehdotetaan kumottavaksi.

6 §. Pykälässä säädetään investointitalletuk-
selle maksettavasta korosta. Käsitteistön yh-
denmukaistamiseksi muussa suhdannepoliitti-
sessa lainsäädännössä käytetyn käsitteistön
kanssa ehdotetaan lainkohdassa oleva käsite
"liikepankkien keskuspankkiluoton perus-
korko" korvattavaksi käsitteellä "Suomen
Pankin peruskorko". Ehdotuksen mukaan ko-
ron suuruus olisi Suomen Pankin peruskorko
vähennettynä kahdella ja puolella prosenttiyk-
siköllä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi
sanonnallinen tarkistus.

Pykälän 3 momentin säännös investointital-

letukselle maksetun koron verovapaudesta tuloverotuksessa ja investointitalletuksen verovapaudesta varallisuusverotuksessa ehdotetaan kumottavaksi.

7 §. Lainkohdassa säädetään oikeudesta nostaa investointitalletus. Kuten yleisperusteluissa on selostettu, ehdotetaan investointitalletuksen käyttöä helpotettavaksi. Investointitalletus saatisiin nostaa esittämällä verotoimiston verotuksen toimittamisen jälkeen antama todistus vastaavasta investointivarauksesta. Lain 11 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valtiovarainministeriö antaisi investointitalletuksen nostoluvan investointivarauksen käyttöluvan yhteydessä. Verotoimisto antaisi todistuksen investointitalletuksen nosto-oikeudesta silloin, kun kysymyksessä on lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua käyttövelvoituksen laiminlyömisestä johdosta tuloutettua investointivarausta vastaava investointitalletus samoin kuin liiketoiminnan lopettamisen tai konkurssin vuoksi veronalaiseksi tuloksi luettua investointivarausta vastaava investointitalletus. Verotoimiston todistus tarvittaisiin myös nostettaessa investointitalletus, jota vastaavaa investointivarausta ei ole verotuksessa hyväksytty, samoin kuin vähimmäismäärän ylittävää talletusta nostettaessa.

Investointitalletuksen nostamisesta Suomen Pankki tekisi ilmoituksen verovelvollisen kotikunnan verotoimistoon. Tämän sisältöinen säännös ehdotetaan 7 §:n 4 momentiksi.

7 a §. Suhdannetalletuslain 17 §:n 1 momentin mukaan saman lain mukaista suhdannetalletusta on alennettava sellaisen investointitalletuksen määrällä, jonka suhdannetalletusvelvollinen on tehnyt suhdannetalletuksen kantojakson aikana Suomen Pankkiin. Käytännössä on ilmennyt epäselvyyttä niissä tapauksissa, joissa myöhemmin käy ilmi, ettei talletuksen perusteena ollut investointivarausta ole verotuksessa hyväksytty vähennettäväksi. Tämän vuoksi olisi tarpeen lisätä investointivarauslakiin tätä koskeva säännös. Uuden 7 a §:n mukaan katsottaisiin tällainen talletus suhdannetalletukseksi.

8 §. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta tutkimus- ja tuotekehittelytoiminnasta aiheutuviin menoihin käytetystä investointivarauksesta. Myös momentissa tarkoitettua ajanjakson laskemissäännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi. Viiden vuoden määräaika laskettaisiin niissä tapauksissa, joissa käyttöluppa tai käyttövelvoitusta ei ole annettu, sen

tilikauden päättymisestä, jolta investointivaraus tehtiin.

9 §. Pykälän 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei investointivarauksen käyttökohteena olevan irtaimen kuluva käyttöomaisuuden enää tarvitsisi olla kotimaista. Varauksen käyttökohteet olisi tyhjentävästi lueteltu laissa rajattuina elinkeinotulon verottamisesta annetun lain käsitteiden mukaisesti. Kotimaisuusvaatimuksen poistuttua tulotaisiin investointivarausta yhä useammin käyttämään myös ulkomailla valmistettujen henkilöautojen hankintamenon kattamiseen. Kun henkilöautojen hankintaa ei voida pitää suhdannepoliittisesti tarkoituksenmukaisena, ehdotetaan, että investointivarausta ei kuitenkaan saisi siirtymäkauden jälkeen käyttää henkilöautojen hankintaan.

Verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän rakennuksen hankintamenon kattaminen investointivarausta käyttämällä olisi sallittua.

Nykyisestä poiketen ehdotetaan investointivarauksen käyttö sallittavaksi myös verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän osakehuoneiston ja vuokrahuoneiston perusparannuksiin. Myös vuokratiloissa toimivan verovelvollisen toimitilojen kunnostamiseen voitaisiin käyttää investointivarausta.

10 §. Pykälässä säädetään niistä edellytyksistä, joiden vallitessa investointivarausta voidaan käyttää myös osakeyhtiöön tai osuuskuntaan sijoitettavan osake- tai osuuspääoman suorittamiseen. Muutosehdotus tarkoittaa sitä, ettei kysymyksessä olevan investointivarauksen käytön tarkoituksenmukaisuutta tutkittaisi enää osakeyhtiön tai osuuskunnan yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan, vaan varausten käytöltä edellytettäisiin vain, että osakeyhtiö tai osuuskunta käyttää suoritettua määrää lain 9 §:ssä mainittuun tarkoitukseen. Tällainen investointivarauksen siirto olisi sallittu ainoastaan varauksen tehneille yhteisöille. Muun muassa lain ehdotetun soveltamisalan laajentamisen johdosta ei varausten yleistä siirtomahdollisuutta voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Pysyvästi voimassa olevassa laissa edellytetään investointivarauksella suoritettua osake- tai osuuspääomaa saavan osakeyhtiön tai osuuskunnan olevan kotimaisen. Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että osake- tai osuuspääomaa saavan osakeyhtiön tai osuuskunnan olisi oltava sellainen, jota ei ole vapautettu tulon perusteella suoritettavasta verosta.

11 §. Pysyvän lain 11 §:ssä on säännökset mahdollisuudesta käyttää investointivarausta verovelvollisen valmistamien hyödykkeiden valmistuksesta johtuneisiin menoihin. Tämä säännös on käytännössä osoittautunut tarpeelliseksi. Koska vastaisuudessaakaan ei liene tarpeellista, että investointivarausta voitaisiin sallia käytettävän 11 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen, ehdotetaan säännös poistettavaksi. Lain 11 §:ksi ehdotetaan otettavaksi nykyisen 12 §:n säännökset. Nykyisen 12 §:n 2 momenttiin sisältyvä säännös, jonka mukaan verohallitus antaa luvan tietyillä edellytyksillä käyttää investointivarausta ulkomailla valmistettujen koneiden, kaluston, laitteiden tai muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenon kattamiseen, jäisi kuitenkin pois.

Nykyisen 12 §:n 3 momentin mukaan valtiovarainministeriön on hankittava ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä teollisuuden kehittämislautakunnan lausunto. Valtiovarainministeriön 11 §:n 1 momentin nojalla antamiin poikkeuslupiin liittyvien menettelytapojen yksinkertaistamiseksi ehdotetaan 11 §:n 2 momentissa säädettäväksi, että ministeriö voisi pyytää teollisuuden kehittämislautakunnalta lausunnon poikkeuslupaa koskevasta asiasta.

12 §. Pykälän 1 momenttiin sisältyvät säännökset investointivarausten käytön tarkemmassa ajoittamisesta. Säännösten tarkoituksena on pyrkiä vaikuttamaan varausten käyttöön siten, että käytöstä johtuva taloudellinen toiminta ajoittuisi varausten käytön salliman tai velvoittavan päätöksen edellyttämällä tavalla. Toisaalta liian rajoittavat säännökset saattavat vaikeuttaa investointivarausten käyttöä tai jopa asettaa sille esteitä. Säännös vastaa sisällöltään nykyistä 13 §:n 1 momenttia. Sanamuotoa on tarkistettu 9 §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavasti.

Lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi 2 momentina säännös, jolla määriteltäisiin eri käyttöajanjaksoille ajoittuvien investointien keskinäinen suhde siten, että välittömästi toisiaan seuraavat tai toistensa kanssa limittäin ajoittuvat käyttöajanjaksot muodostaisivat tässä suhteessa yhden kokonaisuuden.

Pykälän 3 momentin säännös vastaa sisällöltään nykyistä 13 §:n 2 momenttia.

13 §. Pykälässä on säännökset siitä, miten investointivarausta saadaan käyttää 10 §:ssä mainittuun osakeyhtiöön tai osuuskuntaan sioitettavan osake- tai osuuspääoman suoritta-

miseen. Osake- tai osuuspääoma on maksettava käyttöajanjakson aikana.

Osake- tai osuuspääomaan suoritettu määrä on käytettävä viimeistään osake- tai osuuspääoman maksamisvuotta seuraavana verovuonna. Tätä määräaikaakaan voisi verohallitus kuitenkin erityisistä syistä pidentää.

14 §. Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (71/83) on elinkeinoverotuksesta poistettu liiketoiminnan tulolähdejako. Tästä syystä ehdotetaan säännöksen sanamuotoa tarkistettavaksi voimassa olevan lainsäädännön mukaiseksi.

Pykälän 2 momenttiin sisältyy säännös, jonka mukaan tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko toimitettava harkintaverotus, pidetään tulolähteen tuloa, josta on vähennetty investointivaraus. Nykyisin 14 §:ssä oleva säännös, jonka mukaan investointivaraus saadaan vähentää harkinnalla vahvistetusta määrästä, ehdotetaan kumottavaksi.

15 §. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus 13 §:ään ehdotetaan tarkistettavaksi lakiehdotuksen mukaiseksi.

16 §. Pykälään sisältyvä investointivähennystä koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi.

17 §. Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain liiketulolähteitä koskevan muutoksen johdosta ehdotetaan pykälän sanamuotoa tarkistettavaksi. Säännöksen mukaan verovelvollisen vaatimus investointivarauksen vähentämisestä tietyn tai tiettyjen elinkeinotulolähteiden tulosta ei ole esteenä investointivarauksen käyttämiseen muussa elinkeinotulolähteessä.

18 §. Pykälässä säädetään eräistä seuramuksista silloin, kun verovelvollinen ei ole noudattanut lain säännöksiä investointivarausten käyttämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan, jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointivaraustaan käyttövelvoituksen mukaisesti, luetaan käyttämättä jätetty osa investointivarausta verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi. Säännöksen vaikutuksen tehostamiseksi ehdotetaan, että tällaista veronalaisen tulon lisäystä olisi korotettava 10 prosentilla. Käyttämätön investointivaraus tai sen osa luettaisiin sen tulolähteen tuloksi, jonka tulosta se on vähennetty. Niissä tapauksissa, joissa tulolähde ei enää ole, luettaisiin käyttämätön investointivaraus lähinnä vastaavan tulolähteen tuloksi.

Pykälän 2 momentissa on säädetty seuramuksista silloin, kun verovelvollinen, joka on

nostanut investointitalletuksen, ei ole käyttänyt investointivarausta laissa säädetyllä tavalla. Investointivarauksen korotusprosenttia ehdotetaan korotettavaksi 30 prosenttiin nykyisestä 5 prosentista. Laiminlyönnin veroseuraamuksia ehdotetaan samalla lievennettäväksi poistamalla hallinnollisesti hankalat määräykset verolle perittävästä 10 prosentin korosta ja vähimmäistulomäärästä.

Pykälän 3 momentissa on säännökset seuraamuksista niissä tapauksissa, joissa verovelvollinen on laiminlyönyt investointivarausta vastaavan määrän käyttämisestä osakeyhtiöön tai osuuskuntaan sijoitettavan osake- tai osuuspääoman suorittamisessa annettuja säännöksiä. Käyttämättä jätetty määrä korotettuna 30 prosentilla luettaisiin maksamisvuotta seuraavan verovuoden tuloksi. Jos verohallitus on lain 13 §:n 3 momentin nojalla pidentänyt määrän käyttämiseen tarkoitettua määräaika, luettaisiin määrä sen verovuoden veronalaiseksi tuloksi, jona se viimeistään olisi pitänyt käyttää.

19 §. Pykälän mukaan verovelvollisen, joka on tehnyt investointivarauksen, on veroilmoituksensa yhteydessä annettava selvitys varauksen määrästä ja investointitalletuksesta. Verotuksen toimittamisen helpottamiseksi ehdotetaan vastaava selvitysvelvollisuus koskemaan myös verovelvollista, joka verovuoden aikana on käyttänyt investointivarausta tai nostanut investointitalletuksen.

20 §. Ennen investointivarausrain 8 §:ssä mainitun valtioneuvoston päätöksen antamista on hankittava Suomen Pankin johtokunnan lausunto, jollei johtokunta ole tehnyt esitystä asiasta. Suhdannepoliittisiin lakeihin liittyvän lausuntomenettelyn yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan 20 § muutettavaksi siten, että Suomen Pankin johtokunnalle varataan tilaisuus lausunnon antamiseen.

21 §. Pykälässä säädetään tilanteesta, jossa investointivarauksen tehnyt osakeyhtiö tai osuuskunta puretaan tai muu verovelvollinen lopettaa toimintansa taikka verovelvollisen omaisuus luovutetaan konkurssiin. Investointivaraus luetaan verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi, ja verovelvollisella on tällöin 18 §:n 1 momentin mukaan oikeus nostaa investointitalletuksestaan se osa, joka vastaa tuloksi luettua investointivarauksen osaa. Näin nostetulle määrälle ei suoriteta kuitenkaan korkoa. Tämä koronmaksukiello on käytännössä kohtuuton,

mistä syystä siitä ehdotetaan luovuttavaksi. Samalla lainkohdan sanontaa on tarkistettu.

2. Voimaantulo

Laki on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa voimaantulosäännöksessä mainituin poikkeuksin.

Tammikuun 1 päivää 1989 edeltäneeltä ajalta kertynyt investointitalletuksen korko ei olisi veronalaista tuloa.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta voisi käyttää lain 9 §:n 1 kohdan säännöksistä poiketen myös kotimaisen henkilöauton hankintaan, ei kuitenkaan myöhemmin kuin verovuonna 1993.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta saisi muikin verovelvollinen kuin yhteisö verovuonna 1990 käyttää lain 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla samoin edellytyksin kuin yhteisö.

Lain 16 §:ssä tarkoitettu investointivähennys saataisiin ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehdyn investointivarauksen käytön perusteella tehdä vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa.

Jos verohallitus on ennen 1 päivää tammikuuta 1989 antanut investointitalletuksen nostoluvan sellaiseen käyttökohteeseen, johon investointivarausta ei vuodelta 1989 voimassa olevan investointivarausrain eikä ehdotuksen mukaisen lain mukaan saa enää käyttää, katsottaisiin ennen 1 päivää tammikuuta 1989 voimassa olleiden säännösten edellyttämällä tavalla käytetty investointivaraus vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa käytetyksi ehdotetussa laissa säädetyllä tavalla.

3. Säättämisjärjestys

Koska ehdotettuihin muutoksiin sisältyy säännöksiä, jotka merkitsisivät tähänastisten veronhuojennusten rajoittamista tietyissä olosuhteissa, lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

investointivarauslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1978 annetun investointivarauslain (1094/78) 16 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 21 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla (978/79), *muutetaan* 2, 3 ja 5—7 §, 8 §:n 3 momentti, 9—14 §, 15 §:n 3 momentti, 17, 18, 20 ja 21 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § mainitussa 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa, 3 § osittain muutettuna 10 päivänä heinäkuuta 1979 annetulla lailla (611/79), 8 §:n 3 momentti viimeksi mainitussa laissa, 9 § osittain muutettuna mainitulla 21 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla ja 21 § 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (536/82), sekä *lisätään* lakiin uusi 7 a § ja 19 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Investointivarauksella tarkoitetaan verovelvollisen kirjanpidossa olevaa varausta, joka muodostetaan viimeistään tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä. Investointivarauksen saa tehdä elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/68) tarkoitettua elinkeinotoimintaa harjoittava verovelvollinen, joka pitää suoriteperusteen mukaista kahdenkertaista kirjanpitoa.

3 §

Investointivaraus saa olla enintään 20 prosenttia verovelvollisen tilikauden voitosta sellaisena kuin se on ennen varauksen tekemistä ja välittömien verojen vähentämistä. Pienempää kuin 30 000 markan investointivarausta ei kuitenkaan saa tehdä.

Verovelvollisella ei ole oikeutta tehdä investointivarausta siltä tilikaudelta, jonka aikana hän on käyttänyt investointivarausta tai nostanut investointitalletuksen.

5 §

Investointitalletuksen suuruus on 50 prosenttia investointivarauksen määrästä.

Investointitalletus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka voitosta investointivaraus on tehty. Talletus katsotaan tehdyksi, kun se on talletettu Suomen Pankkiin tai annettu pankkiin Suomen Pankkiin siirrettäväksi.

6 §

Suomen Pankki maksaa sulkutilillä olevalle investointitalletukselle vuotuisen koron, jonka suuruus on Suomen Pankin peruskorko vähennettynä kahdella ja puolella prosenttiyksiköllä.

Korko suoritetaan investointitalletusta nostettaessa ja maksetaan erikseen kullekin nostetavalle erälle.

7 §

Investointitalletus saadaan nostaa, kun investointivarausta on käytetty tai tullaan saman verovuoden aikana käyttämään tässä laissa säädetyllä tavalla. Talletusta nostettaessa on esitettävä 11 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa

valtiovarainministeriön lupa investointivarausten käyttämiseen sekä muissa tapauksissa verovelvollisen kotipaikan verotoimiston verotuksen toimittamisen jälkeen antama todistus vastaavasta investointivarauksesta.

Verotoimisto antaa verovelvolliselle todistuksen investointitalletuksen nosto-oikeudesta 18 §:n 1 momentissa ja 21 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa. Verovelvollinen saa esittämällä 1 momentissa tarkoitettua todistuksen nostaa talletuksen, jota vastaavaa varausta ei ole verotuksessa hyväksytty, samoin kuin tekemänsä talletuksen siltä osin kuin talletuksen määrä ylittää 50 prosenttia verotuksessa hyväksytystä investointivarauksesta.

Aikaisemmin tehdyt investointitalletukset on nostettava ennen myöhemmin tehtyjä.

Investointitalletuksen nostamisesta tulee Suomen Pankin tehdä ilmoitus verovelvollisen kotikunnan verotoimistoon.

7 a §

Jos investointitalletusta on käytetty suhdannetalletuslain 17 §:n 1 momentin mukaan suhdannetalletuksen alentamiseen, mutta talletuksen perusteena olevaa investointivarausta ei ole verotuksessa hyväksytty vähennettäväksi, katsotaan talletus suhdannetalletukseksi.

8 §

Sen estämättä mitä 1 momentissa on säädetty, saadaan investointivarausta kuitenkin käyttää viiden vuoden kuluttua edellisen käyttöajanjakson päättymisestä taikka, jollei käyttölupaa tai käyttövelvoitusta ole annettu, sen tilikauden päättymisestä, jolta investointivaraus tehtiin.

9 §

Investointivarausta saadaan käyttää:

1) elinkeinotoiminnan kuluvaan käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden, kaluston, laitteiden ja alusten, ei kuitenkaan henkilöautojen, hankintaan, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin;

2) verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän rakennuksen, rakennelman, tien, rautatien, sillan, laiturin, padon, altaan ja viemärin rakentamiseen, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin;

3) verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän osakehuoneiston ja vuokrahuoneiston perusparannuksiin;

4) tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta, työvoiman koulutuksesta, työsuojelutoimenpiteistä, verovelvollisen tuotteiden viennin edistämisestä tai ympäristön suojelemisesta aiheutuviin menoihin; sekä

5) tarhaturkiseläinten rehun hankkimisesta aiheutuviin välittömiin menoihin.

10 §

Yhteisö saa käyttää investointivarausta myös yleisesti verovelvolliseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan sijoitettavan osake- tai osuuspääoman suorittamiseen, jos osakeyhtiö tai osuuskunta käyttää suoritettua määrää 9 §:ssä mainittuun tarkoitukseen. Kyseessä olevan osakeyhtiön tai osuuskunnan tulee antaa suostumuksensa investointivarausten tällaiseen käyttöön.

11 §

Valtiovarainministeriö voi erityisistä syistä ja asettamillaan ehdoilla myöntää hakemuksesta verovelvolliselle luvan käyttää investointivarausta myös silloin, kun varausta ei voida käyttää valtioneuvoston 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöksen nojalla. Samoin valtiovarainministeriö voi erityisistä syistä hakemuksesta vapauttaa verovelvollisen osittain tai kokonaan käyttövelvoituksesta.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä valtiovarainministeriö voi pyytää asiasta lausunnon teollisuuden kehittämislautakunnalta.

12 §

Investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 1—3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, kun hankittava käyttöomaisuus toimitetaan tai tilataan tai kun rakennuksen tai rakennelman rakentaminen tai tie-, rautatie-, silta-, laituri-, pato-, allas- tai viemäri-työ aloitetaan käyttöajanjakson aikana. Jos tilattu käyttöomaisuus toimitetaan tai jos rakennustyö tai muu edellä tarkoitettu työ tehdään käyttöajanjakson jälkeen, saadaan investointivarausta käyttää vain niihin menoihin, joiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

Jos tietyltä tilikaudelta tehdyn investointivarausten käyttöajanjakso alkaa ennen aikaisemmilta tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttöajanjakson päättymistä tai välittömästi sen jälkeen, voidaan kuitenkin myöhemmältä tilikaudelta tehtyä investointivarausta käyttää myös aikaisemman käyttöajanjakson aikana

tilatun käyttöomaisuuden tai aloitetun rakennuksen tai rakennelman tai tien, rautatien, sillan, laiturin, padon, altaan taikka viemärin hankintamenon kattamiseen.

Investointivarausta saadaan käyttää muihin 9 §:ssä tarkoitettuihin menoihin kuin käyttöomaisuuden hankinta- ja perusparannusmenoihin ja suurehkoihin korjausmenoihin ainoastaan, jos menon suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

13 §

Investointivarausta saadaan käyttää 10 §:ssä mainittuun tarkoitukseen siltä osin kuin osake- tai osuuspääoma maksetaan käyttöajanjakson aikana.

Osakeyhtiön tai osuuskunnan, jonka osakas tai jäsen on suorittanut sen osake- tai osuuspääomaa investointivaraustaan käyttäen, on käytettävä suoritettu määrä 9 §:ssä mainittuun tarkoitukseen viimeistään osake- tai osuuspääoman maksamisvuotta seuraavana verovuonna.

Verohallitus voi hakemuksesta erityisistä syistä pidentää 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa.

14 §

Investointivaraus vähennetään valtion- ja kunnallisverotuksessa verovelvollisen elinkeinotulolähteen tulosta. Jos verovelvollisella on sekä liikelähteen että ammattitulolähteitä, vähennetään investointivaraus sen tai niiden elinkeinotulolähteiden tulosta, josta tai joista verovelvollinen vaatii sen vähennettäväksi.

Tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko toimitettava verotuslain (482/58) 72 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu harkintaverotus, pidetään tulolähteen tuloa, josta on vähennetty investointivaraus.

15 §

Osakeyhtiön tai osuuskunnan suorittama 13 §:n 2 momentissa tarkoitettu hankintameno tai sen osa ei ole sen verotuksessa vähennyskelpoinen.

17 §

Jos verovelvollinen on kunnallisverotuksessa vaatinut investointivaruksen määrän vähentämistä tietyn tai tiettyjen elinkeinotulolähteiden tulosta, tämä ei ole esteenä investointivaruksen käyttämiseen muussa elinkeinotulolähteesä.

sen käyttämiseen muussa elinkeinotulolähteesä.

18 §

Jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointivarausta käyttövelvoituksen mukaisesti, luetaan käyttämättä jätetty osa investointivarausta korotettuna 10 prosentilla verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi siltä verovuodelta, jona laiminlyönnin todetaan tapahtuneen. Käyttämätön investointivaraus tai sen osa luetaan sen tulolähteen tuloksi, jonka tulosta se on vähennetty. Jos tätä tulolähdettä ei asianomaisena verovuonna enää ole, luetaan käyttämätön investointivaraus tai sen osa verovelvollisen lakannutta tulolähdettä lähinnä vastaavan tulolähteen tuloksi. Verovelvollisella on oikeus nostaa investointitalletuksesta se osa, joka vastaa tuloksi luettua investointivaruksen osaa. Näin nostetulle määrälle ei suoriteta korkoa.

Jos verovelvollinen, joka on nostanut investointitalletuksen, ei ole käyttänyt investointivarausta tässä laissa säädettyllä tavalla, luetaan se käyttämättä jätetty investointivaruksen määrä, jota vastaava talletus on nostettu, korotettuna 30 prosentilla, veronalaiseksi tuloksi kuten 1 momentissa on säädetty.

Jos osakeyhtiö tai osuuskunta, jonka osakas tai jäsen on suorittanut sen osake- tai osuuspääomaa investointivaraustaan käyttäen, ei ole käyttänyt suoritettua määrää tässä laissa säädettyllä tavalla, luetaan käyttämättä jätetty määrä korotettuna 30 prosentilla osakeyhtiön tai osuuskunnan maksamisvuotta seuraavan verovuoden veronalaiseksi tuloksi tai jos verohallitus 13 §:n 3 momentin nojalla on pidentänyt 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa, sen verovuoden veronalaiseksi tuloksi, jona määrä viimeistään olisi pitänyt käyttää.

19 §

Verovelvollisen, joka verovuoden aikana on käyttänyt investointivarausta tai nostanut investointitalletuksen tai sen osan, on annettava selvitys varauksen käytöstä ja investointitalletuksen nostamisesta.

20 §

Ennen 8 §:ssä mainitun päätöksen antamista on Suomen Pankin johtokunnalle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen asiasta, jollei se ole tehnyt asiasta esitystä.

21 §

Jos yhteisö tai yhtymä puretaan tai jos muu verovelvollinen lopettaa elinkeinotoimintansa eikä kysymyksessä ole yhteisöjen sulautuminen taikka jos verovelvollisen omaisuus luovutetaan konkurssiin, luetaan verovelvollisen investointivaraus sen vuoden veronalaiseksi tuloksi, jona päätös purkamisesta, toiminnan lopettamisesta tai konkurssiin luovuttamisesta tehdään. Verovelvollisella on tällöin oikeus nostaa tuloksi luettavaa investointivarausta vastaava investointitalletus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1990. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa jäljempänä mainituin poikkeuksin.

Investointitalletuksen korko 1 päivää tammikuuta 1989 edeltäneeltä ajalta ei ole veronalais-tuloa.

Sen estämättä, mitä 9 §:n 1 kohdassa on säädetty, voidaan ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehtyä investoin-

tivarausta käyttää myös kotimaisen henkilöau-ton hankintaan tässä laissa säädetyllä tavalla, ei kuitenkaan myöhemmin kuin verovuonna 1993.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päätty-neeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta saa muikin verovelvollinen kuin yhteisö vero-vuonna 1990 käyttää 10 §:ssä tarkoitetulla ta-valla samoin edellytyksin kuin yhteisö.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päätty-neeltä tilikaudelta tehdyn investointivarauksen käytön perusteella saadaan vuodelta 1990 toi-mitettavassa verotuksessa 16 §:ssä tarkoitettu investointivähennys tehdä ennen 1 päivää tam-mikuuta 1989 voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa verohallituksen ennen 1 päivää tammikuuta 1989 antaman investointitalletuksen nostolu-van mukaiseen tarkoitukseen ennen 1 päivää tammikuuta 1989 voimassa olleiden säännösten edellyttämällä tavalla käytetty investointiva-raus katsotaan käytetyksi tässä laissa säädetyl-lä tavalla.

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Erkki Liikanen*

Laki

investointivarausrain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1978 annetun investointivarausrain (1094/78) 16 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 21 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla (978/79), *muutetaan* 2, 3 ja 5—7 §, 8 §:n 3 momentti, 9—14 §, 15 §:n 3 momentti, 17, 18, 20 ja 21 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § mainitussa 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa, 3 § osittain muutettuna 10 päivänä heinäkuuta 1979 annetulla lailla (611/79), 8 §:n 3 momentti viimeksi mainitussa laissa, 9 § osittain muutettuna mainitulla 21 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla ja 21 § 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (536/82), sekä *lisätään* lakiin uusi 7 a § ja 19 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §.

Investointivarauksella tarkoitetaan verovelvollisen kirjanpidossa olevaa varausta, joka muodostetaan viimeistään tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä. Investointivarauksen saa tehdä liiketoimintaa harjoittava verovelvollinen.

3 §.

Investointivarausta saa olla enintään 50 prosenttia verovelvollisen tilikauden voitosta ennen varauksen tekemistä. Valtioneuvosto voi kuitenkin päättää, että määrätyn tilikauden voitosta tehtävä investointivarausta saa olla suurempikin, kuitenkin enintään 80 prosenttia tilikauden voitosta.

Verovelvollisella ei ole oikeutta tehdä investointivarausta siltä tilikaudelta, jolloin hän on käyttänyt investointivarausta. Tämän estämättä saadaan investointivarausta kuitenkin tehdä, jos investointivarausta on käytetty yksinomaan kotimaassa tapahtuvasta tutkimus- ja tuotekehittelytoiminnasta aiheutuviin menoihin. Valtioneuvosto voi päättää, että investointivarausta saadaan muulloinkin tehdä myös tilikaudelta, jona varausta on käytetty.

5 §.

Investointitalletuksen suuruus on vähintään 50 prosenttia investointivarauksen määrästä.

Investointitalletus on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka voitosta investointivarausta

Ehdotus

2 §

Investointivarauksella tarkoitetaan verovelvollisen kirjanpidossa olevaa varausta, joka muodostetaan viimeistään tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä. Investointivarauksen saa tehdä *elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/68) tarkoitettua elinkeinotoimintaa* harjoittava verovelvollinen, joka pitää suoriteperusteen mukaista kahdenkertaista kirjanpitoa.

3 §

Investointivarausta saa olla enintään 20 prosenttia verovelvollisen tilikauden voitosta sellaisena kuin se on ennen varauksen tekemistä ja välittömien verojen vähentämistä. Pienempää kuin 30 000 markan investointivarausta ei kuitenkaan saa tehdä.

Verovelvollisella ei ole oikeutta tehdä investointivarausta siltä tilikaudelta, jonka aikana hän on käyttänyt investointivarausta tai noston investointitalletuksen.

5 §

Investointitalletuksen suuruus on 50 prosenttia investointivarauksen määrästä.

Investointitalletus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka voitosta investointivarausta on tehty. Tal-

Voimassa oleva laki

on tehty. Talletus katsotaan tehdyksi, kun se on talletettu Suomen Pankkiin tai annettu pankkiin Suomen Pankkiin siirrettäväksi.

Valtioneuvosto voi päättää, että verovelvollisella, joka on tehnyt määräajaksi 1 momentissa säädettyä vähimmäismäärää suuremman investointitalletuksen, on oikeus tehdä päätöksessä mainitulta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa ylimääräinen vähennys, jonka suuruus on enintään 12 prosenttia siitä määrästä, jolla talletus ylittää 1 momentissa säädetyn vähimmäismäärän.

6 §.

Suomen Pankki maksaa sulkutilillä olevalle talletukselle vuotuisen koron, jonka suuruus on vähintään puolet liikepankkien keskuspankiluoton peruskoron määrästä.

Korko suoritetaan talletusta nostettaessa ja maksetaan erikseen kullekin nostettavalle erälle.

Investointitalletukselle maksettua korkoa ei valtion- ja kunnallisverotuksessa pidetä veronalaisena tulona eikä investointitalletusta varallisuuden perusteella toimitettavassa verotuksessa veronalaisina varoina.

7 §.

Investointitalletus saadaan nostaa, kun investointivarausta on käytetty tai tullaan käyttämään *jäljempänä* tässä laissa säädettyllä tavalla. Luvan investointitalletuksen nostamiseen antaa verohallitus.

Aikaisemmin tehdyt investointitalletukset on nostettava ennen myöhemmin tehtyjä.

Investointitalletuksen tekemisestä ja nostamisesta tulee Suomen Pankin tehdä ilmoitus verohallitukselle.

Verohallituksen luvalla saadaan nostaa 5 §:n 1 momentissa säädetyn talletuksen vähimmäismäärän ylittävä osa talletuksesta kuitenkin 5 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa vasta asetetun määräajan kuluttua loppuun.

Ehdotus

letus katsotaan tehdyksi, kun se on talletettu Suomen Pankkiin tai annettu pankkiin Suomen Pankkiin siirrettäväksi.

6 §

Suomen Pankki maksaa sulkutilillä olevalle investointitalletukselle vuotuisen koron, jonka suuruus on Suomen Pankin peruskorko vähennettynä kahdella ja puolella prosenttiyksiköllä.

Korko suoritetaan investointitalletusta nostettaessa ja maksetaan erikseen kullekin nostettavalle erälle.

7 §

Investointitalletus saadaan nostaa, kun investointivarausta on käytetty tai tullaan saman verovuoden aikana käyttämään tässä laissa säädettyllä tavalla. Talletusta nostettaessa on esitettävä 11 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valtiovarainministeriön lupa investointivarausten käyttämiseen sekä muissa tapauksissa verovelvollisen kotipaikan verotoimiston verotuksen toimittamisen jälkeen antama todistus vastaavasta investointivarauksesta.

Verotoimisto antaa verovelvolliselle todistuksen investointitalletuksen nosto-oikeudesta 18 §:n 1 momentissa ja 21 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa. Verovelvollinen saa esittämällä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen nostaa talletuksen, jota vastaavaa varausta ei ole verotuksessa hyväksytty, samoin kuin tekemänsä talletuksen siltä osin kuin talletuksen määrä ylittää 50 prosenttia verotuksessa hyväksytystä investointivarauksesta.

Aikaisemmin tehdyt investointitalletukset on nostettava ennen myöhemmin tehtyjä.

Investointitalletuksen nostamisesta tulee Suomen Pankin tehdä ilmoitus verovelvollisen kotikunnan verotoimistoon.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 a §

Jos investointitalletusta on käytetty suhdannetalletuslain 17 §:n 1 momentin mukaan suhdannetalletuksen alentamiseen, mutta talletuksen perusteena olevaa investointivarausta ei ole verotuksessa hyväksytty vähennettäväksi, katsotaan talletus suhdannetalletukseksi.

8 §

Sen estämättä mitä 1 momentissa on säädetty, saadaan investointivarausta kuitenkin käyttää tutkimus- ja tuotekehittelytoiminnasta aiheutuviin menoihin kahden vuoden ja muihin 9 ja 10 §:ssä mainittuihin tarkoituksiin viiden vuoden kuluttua edellisen käyttöajanjakson päättymisestä taikka, jollei käyttö lupaa tai käyttövelvoitusta ole annettu, siitä ajankohdasta, jolloin investointivarausta tehtiin.

9 §.

Investointivarausta saadaan käyttää:

1) kotimaassa valmistetun kuluvaan käyttöomaisuuden, kuten koneiden, kaluston, laitteiden tai alusten hankintaan, verovelvollisen liiketoiminnassa käytettävän rakennuksen sekä tien, rautatien tai viemärin rakentamiseen samoin kuin kuluvaan käyttöomaisuuden perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin; sekä

2) tutkimus- ja tuotekehittelytoiminnasta, työvoiman koulutuksesta, työsuojelutoimenpiteistä, verovelvollisen tuotteiden viennin edistämisestä tai ympäristön suojelemisesta aiheutuviin menoihin.

3) tarhaturkiseläinten rehun hankkimisesta aiheutuviin välittömiin menoihin.

9 §

Investointivarausta saadaan käyttää:

1) elinkeinotoiminnan kuluvaan käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden, kaluston, laitteiden ja alusten, ei kuitenkaan henkilöautojen, hankintaan, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin;

2) verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän rakennuksen, rakennelman, tien, rautatien, sillan, laiturin, padon, altaan ja viemärin rakentamiseen, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin;

3) verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän osakehuoneiston ja vuokrahuoneiston perusparannuksiin;

4) tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta, työvoiman koulutuksesta, työsuojelutoimenpiteistä, verovelvollisen tuotteiden viennin edistämisestä tai ympäristön suojelemisesta aiheutuviin menoihin; sekä

5) tarhaturkiseläinten rehun hankkimisesta aiheutuviin välittömiin menoihin.

10 §.

Investointivarausta saadaan myös käyttää kotimaiseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan niitä perustettaessa tai laajennettaessa sijoitetun osake- tai osuuspääoman suorittamiseen. Tällöin kuitenkin edellytetään, että osakeyhtiön tai osuuskunnan toimintaa yhtiöjärjestyk-

10 §

Yhteisö saa käyttää investointivarausta myös yleisesti verovelvolliseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan sijoitettavan osake- tai osuuspääoman suorittamiseen, jos osakeyhtiö tai osuuskunta käyttää suoritettua määrää 9 §:ssä mainittuun tarkoitukseen. Kyseessä olevan osa-

Voimassa oleva laki

sen tai sääntöjen mukaan on pidettävä teollisuuden kilpailukyvyn parantamisen tai kansantalouden rakennemuutoksen kannalta tärkeänä. Kyseessä olevan osakeyhtiön tai osuuskunnan tulee antaa suostumuksensa investointivaruksen tällaiseen käyttöön.

Valtiovarainministeriö ratkaisee hankittuaan teollisuuden kehittämislautakunnan lausunnon, onko osakeyhtiötä tai osuuskuntaa pidettävä sellaisena kuin 1 momentissa tarkoitetaan.

11 §.

Valtioneuvoston erikseen antaman päätöksen perusteella voidaan investointivarausta käyttää verovelvollisen valmistamien hyödykkeiden valmistuksesta johtuneisiin menoihin. Tällöin saadaan varausta käyttää enintään määrä, jolla verovelvollisen vaihto-omaisuuteen luettavan tällaisen omaisuuden hankintameno valtioneuvoston määrämänä ajankohtana ylittää verovelvollisella kolmen edellisen tilikauden päättyessä keskimäärin olleen tällaisen omaisuuden hankintamenon tai edellisen tilikauden päättyessä olleen vastaavan hankintamenon, sen mukaan kumpi viimeksi mainituista hankintamenon määristä on suurempi.

Valtioneuvoston 1 momentin nojalla antaman päätöksen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä käyttöluvan nojalla tapahtuvasta investointivaruksen käytöstä on säädetty.

12 §.

Valtiovarainministeriö voi erityisistä syistä ja asettamallaan ehdoilla myöntää verovelvolliselle hakemuksesta luvan käyttää investointivarausta 9 §:n 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen myös silloin, kun varausta ei voida käyttää valtioneuvoston 8 §:n 1 momentissa tarkoitettun päätöksen nojalla. Samoin valtiovarainministeriö voi erityisistä syistä hakemuksesta vapauttaa verovelvollisen osittain tai kokonaan käyttövelvoituksesta.

Verohallituksen suostumuksella voidaan investointivarausta käyttää myös ulkomailla valmistettujen koneiden, kaluston, laitteiden tai muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenon kattamiseen, jos ne ovat tarpeelliset 9 §:n 1 kohdassa tarkoitettun investoinnin toteuttamiselle, tai jos niiden hankinnalla olennaisesti edistetään työllisyyttä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettun päätöksen tekemistä valtiovarainministeriön on hankitta-

Ehdotus

keyhtiön tai osuuskunnan tulee antaa suostumuksensa investointivaruksen tällaiseen käyttöön.

11 §

Valtiovarainministeriö voi erityisistä syistä ja asettamallaan ehdoilla myöntää hakemuksesta verovelvolliselle luvan käyttää investointivarausta myös silloin, kun varausta ei voida käyttää valtioneuvoston 8 §:n 1 momentissa tarkoitettun päätöksen nojalla. Samoin valtiovarainministeriö voi erityisistä syistä hakemuksesta vapauttaa verovelvollisen osittain tai kokonaan käyttövelvoituksesta.

Ennen 1 momentissa tarkoitettun päätöksen tekemistä valtiovarainministeriö voi pyytää asiasta lausunnon teollisuuden kehittämislautakunnalta.

12 §

Investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 1—3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, kun hankittava käyttöomaisuus toimitetaan tai tilataan tai kun rakennuksen tai rakennelman rakentaminen tai tie-, rautatie-, silta-, laituri-, pato-, allas- tai viemäryö aloitetaan käyttöajanjakson aikana. Jos tilattu käyttöomaisuus toimitetaan tai jos rakennustyö tai muu edellä tarkoitettu työ tehdään käyttöajanjakson jälkeen, saadaan investointivarausta käyttää vain niihin menoihin, joiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

Jos tietyltä tilikaudelta tehdyn investointivaruksen käyttöajanjakso alkaa ennen aikaisemmilta tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttöajanjakson päättymistä tai välittömästi sen jälkeen, voidaan kuitenkin myöhemmältä tilikaudelta tehtyä investointivarausta käyttää myös aikaisemman käyttöajanjakson aikana tilatun käyttöomaisuuden tai aloitetun raken-

Voimassa oleva laki

va asiasta lausunto teollisuuden kehittämisla-
takunnalta.

13 §.

Investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, kun rakennuksen rakentaminen tai tie-, rautatie- tai viemäri-työ aloitetaan taikka hankittava käyttöomaisuus toimitetaan tai tilataan käyttöajanjakson aikana. Jos rakennustyö tai muu edellä tarkoitettu työ tai tilatun käyttöomaisuuden toimittaminen tapahtuu käyttöajanjakson jälkeen, saadaan investointivarausta käyttää vain niihin menoihin, joiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

Investointivarausta saadaan käyttää muihin menoihin kuin käyttöomaisuuden hankintamenoihin ainoastaan, jos menon suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

Osakeyhtiön tai osuuskunnan, jonka osakas tai jäsen on suorittanut sen osake- tai osuuspääomaa investointivaraustaan käyttäen, on käytettävä suoritettu määrä investointitalletuksen nostovuonna tai sitä seuraavana vuonna hankkimansa, 9 §:n 1 kohdassa tarkoitetun käyttöomaisuuden hankintamenon kattamiseen.

Verohallitus voi hakemuksesta erityisistä syistä pidentää 3 momentissa tarkoitettua *käyttöomaisuuden hankkimiselle säädettyä määrää aikaa*.

14 §.

Verovelvollisella on oikeus valtion- ja kunnallisverotuksessa vähentää investointivaraus veronalaisesta tulostaan.

Investointivaraus vähennetään verovelvollisen liike-tulolähteen tulosta. Jos verovelvollisella on kaksi tai useampia eri tulolähteinä pidettäviä liikkeitä, vähennetään investointivaraus sen tai niiden liike-tulolähteiden tulosta, josta tai joista verovelvollinen vaatii sen vähennettäväksi.

Tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko toimitettava verotuslain 72 §:n 1 momentin 4

Ehdotus

nuksen tai rakennelman tai tien, rautatien, sillan, laiturin, padon, altaan taikka viemärin hankintamenon kattamiseen.

Investointivarausta saadaan käyttää muihin 9 §:ssä tarkoitettuihin menoihin kuin käyttöomaisuuden hankinta- ja perusparannusmenoihin ja suurehkoihin korjausmenoihin ainoastaan, jos menon suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

13 §

Investointivarausta saadaan käyttää 10 §:ssä mainittuun tarkoitukseen *siltä osin kuin osake- tai osuuspääoma maksetaan* käyttöajanjakson aikana.

Osakeyhtiön tai osuuskunnan, jonka osakas tai jäsen on suorittanut sen osake- tai osuuspääomaa investointivaraustaan käyttäen, on käytettävä suoritettu määrä 9 §:ssä mainittuun tarkoitukseen *viimeistään osake- tai osuuspääoman maksamisvuotta seuraavana verovuonna*.

Verohallitus voi hakemuksesta erityisistä syistä pidentää 2 momentissa tarkoitettua määrää aikaa.

14 §

Investointivaraus vähennetään valtion- ja kunnallisverotuksessa verovelvollisen *elinkeinotulolähteen* tulosta. Jos verovelvollisella on *sekä liike-tulolähde että ammattitulolähteitä*, vähennetään investointivaraus sen tai niiden *elinkeinotulolähteiden* tulosta, josta tai joista verovelvollinen vaatii sen vähennettäväksi.

Tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko toimitettava verotuslain (482/58) 72 §:n 1 mo-

Voimassa oleva laki

kohdassa tarkoitettu harkintaverotus, pidetään tulolähteen tuloa, josta on vähennetty investointivaraus. *Investointivaraus saadaan vähentää harkinnalla vahvistetusta määrästä, ei kuitenkaan enempää kuin yksi viidesosa viimeksi mainitusta määrästä.*

Ehdotus

mentin 4 kohdassa tarkoitettu harkintaverotus, pidetään tulolähteen tuloa, josta on vähennetty investointivaraus.

15 §

Osakeyhtiön tai osuuskunnan suorittama 13 §:n 3 momentissa tarkoitettu hankintameno tai sen osa ei ole sen verotuksessa vähennyskelpoinen.

Osakeyhtiön tai osuuskunnan suorittama 13 §:n 2 momentissa tarkoitettu hankintameno tai sen osa ei ole sen verotuksessa vähennyskelpoinen.

16 §.

Verovelvollisella, joka käyttää investointivarausta käyttöluvan tai valtiovarainministeriön 12 §:n 1 momentin nojalla antaman päätöksen mukaisesti 9 §:n 1 ja 2 kohdissa tai 10 §:ssä mainittuun tarkoitukseen, on oikeus tehdä siltä verovuodelta, jonka aikana investointivarausta käytetään, veronalaisesta tulostaan ylimääräinen vähennys (investointivähennys), jonka suuruus on kolme prosenttia käytetystä investointivarauksesta. Valtioneuvosto voi korottaa investointivähennyksen tietyinä käyttöajanjaksona tai sen osana enintään kymmeneksi prosentiksi. Korotus voidaan vahvistaa eri suuruisiksi eri toimialoilla, investointivarauksen eri käyttötarkoituksiin sekä maan eri osissa.

(kumotaan)

Investointivähennys otetaan huomioon vahvistettaessa tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetussa laissa (362/68) tarkoitettua verovelvollisen tappiota.

17 §.

Jos verovelvollinen on kunnallisverotuksessa vaatinut investointivarauksen määrän vähentämistä tietyn tai tiettyjen liikelähteiden tulosta, mutta käyttää investointivarausta muussa tulolähteessä, on tällä tavoin käytetty varauksen määrä kunnallisverotuksessa lisättävä ensiksi mainittujen tulolähteiden veronalaiseksi tuloksi varauksen käyttövuotena. Näin lisätty määrä saadaan varauksen käyttövuotena vähentää kunnallisverotuksessa sen tulolähteen tulosta, jossa investointivarausta käytetään, noudattaen soveltuvin osin mitä 14 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

17 §

Jos verovelvollinen on kunnallisverotuksessa vaatinut investointivarauksen määrän vähentämistä tietyn tai tiettyjen *elinkeinotulolähteiden* tulosta, *tämä ei ole esteenä investointivarauksen käyttämiseen muussa elinkeinotulolähteessä.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §.

Jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointivaraustaan käyttövelvoituksen mukaisesti, luetaan käyttämättä jätetty osa investointivarausta verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi siltä verovuodelta, jona laiminlyönnin todetaan tapahtuneen. Verovelvollisella on tällöin oikeus nostaa investointitalletuksestaan se osa, joka vastaa tuloksi luettua investointivarausten osaa. Näin nostetulle määrälle ei suoriteta korkoa.

Jos verovelvollinen, joka on nostanut investointitalletuksen, ei ole käyttänyt investointivarausta ilmoittamaansa tarkoitukseen, luetaan se mainittuun tarkoitukseen käyttämättä jätetty investointivarausten määrä, jota vastaava talletus on nostettu, korotettuna 5 prosentilla, veronalaiseksi tuloksi kuten 1 momentissa on säädetty. Verovelvollisen on lisäksi suoritettava tätä tuloa vastaavalle veronosalle 10 prosentin suuruinen vuotuinen korko siitä päivästä lukien, jolloin näin nostettu talletus tehtiin. Verovelvollisen sen verovuoden liiketoiminnan tuloa, jonka tuotoksi investointivarausta tai sen osa on luettu, ei saa vahvistaa tuotoksi luetun varauksen määrää pienemmäksi.

18 §

Jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointivarausta käyttövelvoituksen mukaisesti, luetaan käyttämättä jätetty osa investointivarausta korotettuna 10 prosentilla verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi siltä verovuodelta, jona laiminlyönnin todetaan tapahtuneen. Käyttämätön investointivarausta tai sen osa luetaan sen tulolähteen tuloksi, jonka tulosta se on vähennetty. Jos tätä tulolähdettä ei asianomaisena verovuonna enää ole, luetaan käyttämätön investointivarausta tai sen osa verovelvollisen lakannutta tulolähdettä lähinnä vastaavan tulolähteen tuloksi. Verovelvollisella on oikeus nostaa investointitalletuksesta se osa, joka vastaa tuloksi luettua investointivarausten osaa. Näin nostetulle määrälle ei suoriteta korkoa.

Jos verovelvollinen, joka on nostanut investointitalletuksen, ei ole käyttänyt investointivarausta tässä laissa säädetyllä tavalla, luetaan se käyttämättä jätetty investointivarausten määrä, jota vastaava talletus on nostettu, korotettuna 30 prosentilla, veronalaiseksi tuloksi kuten 1 momentissa on säädetty.

Jos osakeyhtiö tai osuuskunta, jonka osakas tai jäsen on suorittanut sen osake- tai osuus-pääomaa investointivaraustaan käyttäen, ei ole käyttänyt suoritettua määrää tässä laissa säädetyllä tavalla, luetaan käyttämättä jätetty määrä korotettuna 30 prosentilla osakeyhtiön tai osuuskunnan maksamisvuotta seuraavan verovuoden veronalaiseksi tuloksi tai jos verohallitus 13 §:n 3 momentin nojalla on pidentänyt 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräaika, sen verovuoden veronalaiseksi tuloksi, jona määrä viimeistään olisi pitänyt käyttää.

19 §

Verovelvollisen, joka verovuoden aikana on käyttänyt investointivarausta tai nostanut investointitalletuksen tai sen osan, on annettava selvitys varauksen käytöstä ja investointitalletuksen nostamisesta.

20 §.

Ennen 3, 5, 8, 11 ja 16 §:ssä mainittujen valtioneuvoston päätösten antamista on hankittava Suomen Pankin johtokunnan lausunto, jollei johtokunta ole tehnyt esitystä asiassa.

20 §

Ennen 8 §:ssä mainitun päätöksen antamista on Suomen Pankin johtokunnalle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen asiasta, jollei se ole tehnyt asiasta esitystä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

Jos osakeyhtiö tai osuuskunta puretaan tai jos muu verovelvollinen lopettaa toimintansa eikä kysymyksessä ole yhteisöjen sulautuminen taikka jos verovelvollisen omaisuus luovutetaan konkurssiin, luetaan verovelvollisen investointivaraus sen vuoden veronalaiseksi tuloksi, jona päätös purkamisesta, toiminnan lopettamisesta tai konkurssiin luovuttamisesta tehdään, ja on tällöin muutoin noudatettava, mitä 18 §:n 1 momentissa on säädetty.

21 §

Jos yhteisö tai yhtymä puretaan tai jos muu verovelvollinen lopettaa *elinkeinotoimintansa* eikä kysymyksessä ole yhteisöjen sulautuminen taikka jos verovelvollisen omaisuus luovutetaan konkurssiin, luetaan verovelvollisen investointivaraus sen vuoden veronalaiseksi tuloksi, jona päätös purkamisesta, toiminnan lopettamisesta tai konkurssiin luovuttamisesta tehdään. *Verovelvollisella on tällöin oikeus nostaa tuloksi luettavaa investointivarausta vastaava investointitalletus.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1990. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa jäljempänä mainituin poikkeuksin.

Investointitalletuksen korko 1 päivää tammikuuta 1989 edeltäneeltä ajalta ei ole veronalais-tuloa.

Sen estämättä, mitä 9 §:n 1 kohdassa on säädetty, voidaan ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta käyttää myös kotimaisen henkilöauton hankintaan tässä laissa säädetyllä tavalla, ei kuitenkaan myöhemmin kuin verovuonna 1993.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta saa muukin verovelvollinen kuin yhteisö verovuonna 1990 käyttää 10 §:ssä tarkoitettulla tavalla samoin edellytyksin kuin yhteisö.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehdyn investointivarauksen käytön perusteella saadaan vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa 16 §:ssä tarkoitettu investointivähennys tehdä ennen 1 päivää tammikuuta 1989 voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa verohallituksen ennen 1 päivää tammikuuta 1989 antaman investointitalletuksen nostoluvan mukaiseen tarkoitukseen ennen 1 päivää tammikuuta 1989 voimassa olleiden säännösten edellyttämällä tavalla käytetty investointivaraus katsotaan käytetyksi tässä laissa säädetyllä tavalla.